

Міністерство культури України
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕАТРУ, КІНО І
ТЕЛЕБАЧЕННЯ ІМЕНІ І. К. КАРПЕНКА-КАРОГО

ЗАТВЕРДЖЕНО
засіданням приймальної комісії
КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого
протокол № 5 від «25» травня 2026 р.

 Інна КОЧАРЯН

ПРОГРАМА ТВОРЧОГО КОНКУРСУ
для вступників на освітньо-професійну програму

«Кінооператорство»

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»
Спеціальність	В1 «Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво»
Вступ на основі	ПЗСО, НРК5 (повної загальної середньої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня молодшого бакалавра)

Програма затверджена на засіданні
кафедри кінотелеоператорства
протокол № 11 від «01» травня 2026 р.
В.о. завідувача кафедри кінотелеоператорства

 Вікторія МИРОНЕНКО

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	2
ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ПРОГРАМИ	3
СТРУКТУРА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	3
ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ДРУГОГО ЕТАПУ ТВОРЧОГО КОНКУРСУ (СПІВБЕСІДИ)	6
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	8

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Творчий конкурс – форма вступного випробування для вступу на основі ПЗСО та НРК5, яка передбачає демонстрацію та оцінювання творчих здібностей вступника, необхідних для здобуття вищої освіти за спеціальністю В 1 «Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво» освітньо-професійною програмою «Кінооператорство».

Вступники мають бути творчо обдарованими, наділеними розвинутим баченням, фантазією, візуальною пам'яттю та мати здібність до відображення навколишнього світу у своїх наданих та виконаних в процесі вступного випробування фотороботах. Враховуючи специфіку майбутнього навчання за освітньо-професійною програмою «Кінооператорство» приймаються особи, які виявили природні здібності до обраного фаху. У запропонованій програмі перед викладачами, які приймають творчий конкурс, стоїть завдання скласти такі умови, в який творчо перспективний вступник зможе продемонструвати свої здібності.

Головним методологічним принципом екзаменів є виявлення у вступників творчих здібностей, певної реакції на явища та події, розкриття авторського задуму, відповідного композиційного мислення, відчуття світла і кольору, володіння фотографічною технікою і технологічними процесами.

Творчий конкурс проходить у два етапи в один день, професійна придатність вступника оцінюється певними балами за кожен частину творчого конкурсу окремо. Вступне випробування проводиться в очному форматі (використання дистанційного формату може допускатися за рішенням Приймальної комісії для вступників, які перебувають на тимчасово окупованій території, та/або складала національний мультипредметний тест у поточному році за кордоном, та/або військовослужбовців та/або спортсменам збірних команд України, які, відповідно до списків, наданих до 20 червня 2026 року Міністерством молоді та спорту України, перебувають на змаганнях та навчально–тренувальному зборі за межами країни) відповідно до Правил прийому до Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого в 2026 році.

Особи, які без поважних причин не з'явилися на творчий конкурс у зазначений за розкладом час, до участі у конкурсі на зарахування не допускаються.

Кожний вступник приносить на творчий конкурс серію знімків, які будуть оцінюватись під час першого етапу творчого конкурсу. Роботи приймаються в друкованому вигляді в форматі 21x30 см (A4). Кожна фотографія має бути підписана особисто вступником. До творчих фотографій, які входять знімки зроблені:

в жанрі портрета - подаються знімки 2-х видів: постановочний портрет, знятий з використанням освітлювальних приладів, і портрет знятий з природним освітленням. В цих знімках вступник має продемонструвати своє уміння виявити об'ємна-пластичну форму та домогтись завершення образного вирішення кадру скерованого на виявлення характеру, психологічної сутності і стану людини - за допомогою точки зйомки, крупності плану, характеру світлового малюнку, композиційного вирішення;

натюрморт - тематично фактурні предметні композиції на яких має місце гармонійно доцільне розташування елементів в просторі та на картинній площині кадру і оптимальне світлотональне вирішення – за для виявлення їх пластично-виразної сутності. Вони можуть складатися з аксесуарів праці, побуту, виробів прикладних мистецтв, чи то з об'ємних геометричних фігур;

пейзаж. Пейзаж може бути сільським, міським, індустріальним, в нього можуть бути включені елементи архітектури;

інтер'єр. Знімки можуть бути також виконані в інтер'єрі музею, громадських чи житлових будівель. В цих знімках відшукується візуально-живописне рішення, яке розкриває певний стан природи, характерні сторони мотиву, демонструються можливості композиційної розробки теми, світлового і тонального малюнків зображення, які допомагають розкриттю змісту в переконливій і виразній візуальній формі.

Репортажні й жанрові знімки мають показати, як вступник вибирає тему й сюжет, чим виявляє своє розуміння навколишньої дійсності, ставлення до явищ і фактів сучасного життя, одночасно демонструючи прийоми й засоби відтворення подій на знімку - вибір моменту в розвитку подій, точки зйомки, крупності плану, малюнку тощо. Матеріалом для таких знімків можуть стати значні суспільні події, побут, праця чи відпочинок людей.

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ПРОГРАМИ

Творчий конкурс поєднує теоретичні та практичні завдання, що дає змогу комплексно оцінити підготовку вступника та його готовність до майбутньої професійної діяльності.

Зміст вступного випробування впливає з професійних норм кіно-фотомистецтва та основних вимог професійної діяльності оператора кіно і телебачення. Одним із складників творчого конкурсу є практичні завдання, які включають в себе фотозйомку. На етапі побудову композиції кадру вступник вибирає необхідну оптику, її фокусну відстань, розраховує глибину різкозображувального простору, відповідно дистанції до об'єкту зйомки, визначає ракурс.

Специфіка майбутньої професійної діяльності вимагає наявності у вступників як художніх, так і технічних даних. Робота на натурі має за мету виявити здатність зйомок жанрових знімків, портрету, пейзажу, тематичного фоторепортажу.

Мінімальний прохідний бал становить 125, максимальний – 200 балів.

СТРУКТУРА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Перший та другий етапи проходить в один день.

Перший етап (практично)

1.1. Фотозйомка, яка проводиться під час іспиту (аналіз фоторобіт). Під час першого (практичного) етапу творчого конкурсу вступники повинні виконати на своїй знімальній апаратурі і представити відзняті на натурі та інтер'єрі:

- жанрові знімки (три- чотири знімки);
- пейзажні знімки (три- чотири знімки);
- документальний портрет (два-три знімки);
- постановочний портрет (два-три знімки);
- репортаж (п'ять-сім знімків) – натура, інтер'єр;
- натюрморт (два-три знімки).

Виконання цього завдання вступник проводить на власній фотоапаратурі та носії, для фотозйомки відводиться 3 години.

Вступнику дозволяється використати до ста кадрів у форматі зображення JPG. Саме така послідовність вважається придатною до відбору, а кадри заліковими. **Зняті кадри не вилучаються!!!** Після зйомки у вступника є можливість відібрати зі 100 від

17 до 20 кадрів для показу і обговоренню під час першого випробування (до 30 хв.). Виконані фотороботи повинні розкрити авторський задум того чи іншого знімку.

1.2. Розгляд попередньо зроблених заздалегідь 25 творчих фотографій різних жанрів (аналіз фоторобіт за вимогами зазначеними в пояснювальній записці до програми творчого конкурсу). **Кожний вступник приносить на творчий конкурс серію знімків, які будуть оцінюватись під час першого етапу творчого конкурсу. Роботи приймаються в друкованому вигляді в форматі 21x30 см (A4).** Розкрити творчі здібності і обдарованість вступників, а також виявити їх схильність і вміння до творчої роботи з фотографічним зображенням дозволить розгляд та аналіз попередньо зроблених 25 творчих фотографій різних жанрів. Вступник повинен чітко і переконливо пояснити вибір композиції, прийомів зйомки, його світло і тональне вирішення (обговорення до 12 хв.).

Другий етап (теоретично)

Другий (теоретичний) етап творчого конкурсу має за мету виявити знання з історії розвитку фотографії, кінематографу і живопису. Вступник повинен дати відповідь на три питання, які стосуються: фотографічних плівочних і цифрових процесів, матеріалів та апаратури у чорно-білій та кольоровій фотографії; оптики; визначних творів вітчизняного фото та кіномистецтва, робіт провідних вітчизняних та зарубіжних кінооператорів, характерних рис їх творчості, виявити обізнаність у галузі образотворчого мистецтва.

Випробування ставить за мету виявити у вступника знання про мистецькі засади кінематографу і телебачення, володіння технікою та технологією фотографічного зображення.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

100-бальна шкала (від 100 до 200 балів)			
Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
100-124 балів	125-149 балів	150-179 балів	180-200 балів
<p>Відсутність візуального бачення та фотографічних здібностей. Повне незрозуміння поставленого завдання щодо роботи зі світлом при зйомці портретів і гіпсових моделей у павільйоні. Відсутність загальних знань у галузі фото-процесів і матеріалів. Відсутність знань у розділі «оптика». Відсутність загальних знань з історії і розвитку кіно фотомистецтва і живопису. Допущення ряду суттєвих помилок. Непереконлива мотивація вибору професії.</p>	<p>Неповний перелік зазначених видів фоторобіт. Невміння розкрити авторський задум представлених знімків. Не обґрунтований вибір та одноманітність прийомів зйомки, світлового і тонального рішення фоторобіт. Відсутність конкретних відповідей на запитання, що подані у переліку. Лише загальна уява про основні історичні та сучасні процеси розвитку кіно фотомистецтва і живопису. Невпевнені відповіді на запитання щодо розділу «оптика» та фотографічних процесів і матеріалів. Посередній рівень самостійного та критичного мислення, допущення неточностей, непевненість у відповідях, посередні комунікативні навички. Непереконлива мотивація вибору професії.</p>	<p>Наявність всіх визначених програмою фотознімків. Розуміння поставленого завдання з одним або двома недоцільностями в побудові композиції та світла фотознімку. Надані чіткі відповіді на питання за переліком, але допущені 1-2 помилки. Розуміння основних законів розділу «оптика», але нечітке формування теоретичних положень. Загальна обізнаність в галузі історії та теорії кінофотопроцесів, але не вміння виділити характерні риси творчості видатних кінооператорів. Достатній рівень самостійного та критичного мислення. Переконлива мотивація вибору професії.</p>	<p>Максимальна кількість (за переліком) представлених фоторобіт. Повне розуміння поставленого завдання. Різноманітність прийомів фотозйомки. Відповідність вимогам композиційного та світлового рішення фотознімку. Повна відповідь на поставлені запитання. Безпомилкове формування основних положень у розділі «оптика». Досконалий аналіз творчості видатних кіно фотомитців. Ґрунтовні знання кінофотомистецтва. Уміння конструювати відповідь максимально стисло та змістовно. Розвинуте асоціативне мислення, широка ерудиція та світогляд. Чітке власне бачення і позиція, що ґрунтується на глибокому осмисленні матеріалу. Високий загальний культурний рівень вступника та професійна обдарованість. Оригінальність та винахідливість власних думок. Переконлива мотивація вибору професії.</p>

ОРИЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ДРУГОГО ЕТАПУ ТВОРЧОГО КОНКУРСУ (СПІВБЕСІДИ)

- 1 Поняття фоторепортаж.
- 2 Образотворче мистецтво епохи Відродження.
- 3 Передача тональної перспективи чорно-білого та кольорового фотознімку.
- 4 Видатні майстри портретного живопису.
- 5 Негативний процес у фотографії.
- 6 Тональна перспектива та фактори, які її визначають.
- 7 Поняття натюрморт. Зйомка натюрморту.
- 8 Живопис та графіка Тараса Шевченка.
- 9 Спектральний склад світла при природному та штучному освітленні та його значення при фотозйомці.
- 10 Творчість майстрів фотографії О. Родченка, Й. Судека (на вибір).
- 11 Світлотінь.
- 12 Образотворчі засоби фотомистецтва. Наведіть приклади зі своїх фоторобіт.
- 13 Особливості проведення зйомки під час туману. Наведіть приклади із своїх робіт чи робіт фотомайстрів.
- 14 Документальний фотопортрет. Наведіть приклади із своїх робіт чи робіт фотомайстрів.
- 15 Суть хімічної дії світла та його використання у фотографії.
- 16 Творчість кінооператора Д. Демуцького.
- 17 Технічна побудова плівкового фотоапарата.
- 18 Ракурс – визначення, застосування при зйомці. Наведіть приклади із своїх робіт чи робіт фотомайстрів.
- 19 Особливості та техніка зйомки у вечері.
- 20 Професія – кінооператор.
- 21 Тоновий контраст. Поняття високий ключ при фотозйомці.
- 22 Пентапризма та її призначення у фотоапараті.
- 23 Дифракція світла.
- 24 Творчість кінооператора Ю. Ілленка.
- 25 Спеціальні види зйомки у фотографії. Наведіть приклади із своїх робіт чи робіт фотомайстрів.
- 26 Особливості та техніка зйомки під час руху при фотографуванні різних сюжетів. Наведіть приклади із своїх робіт чи робіт фотомайстрів.
- 27 Композиція, зображальна функція освітлення під час фотозйомки.
- 28 Поняття ефект освітлення. Наведіть приклади із своїх робіт чи робіт фотомайстрів.
- 29 Фотографічний спосіб одержання зображення.
- 30 Глибина різко-зображувального простору на фотознімку.
- 31 Лінійна перспектива та фактори, які її визначають.
- 32 Масштаб зображення на фотознімку.
- 33 Особливості освітлення в інтер'єрі.
- 34 Особливості зйомки спортивних сюжетів.
- 35 Кольорова фотографія. Технічні і творчо-малювальні можливості кольорової фотографії.
- 36 Типи об'єктивів у фотографічних апаратах.
- 37 Світло в природі.
- 38 Особливості зйомки в горах. Умови освітлення та методика зйомки.
- 39 Художньо-пластичні можливості фотографії.
- 40 Силуетне освітлення.

- 41 Голландський живопис ХУІІІ ст.
- 42 Живопис імпресіонізму.
- 43 Образотворчі засоби фотографії.
- 44 Методика визначення експозиції під час зйомки об'єктів з великим інтервалом яскравості.
- 45 Послідовне з'єднання проводників.
- 46 Дзеркальний плівковий фотоапарат.
- 47 Лінза. Оптична сила лінзи.
- 48 Експозиція. Методи визначення експозиції при зйомці на натурі.
- 49 Робота з освітленням. Види світла.
- 50 Можливості сучасної фотоапаратури.
- 51 Поняття «Золотий перетин». Особливості.
- 52 Фотопортрет при штучному освітленні.
- 53 Вибір точки зйомки.
- 54 Вибір відстані до об'єкту зйомки.
- 55 Фотопортрет при натурному освітленні.
- 56 Двоточкова система освітлення при фотозйомці.
- 57 Переваги і недоліки плівкових і цифрових фотоапаратів.
- 58 Світлотональний малюнок освітлення.
- 59 Умови освітлення та техніка натурної зйомки в похмуру погоду.
- 60 Світлознімальні фільтри.
- 61 Види аберацій в лінзах та їх усунення.
- 62 Сферична аберация в лінзах.
- 63 Живопис імпресіоністів, основні представники.
- 64 Документальна суть фотографії.
- 65 Макрозйомка.
- 66 Поняття фотонарис.
- 67 Основні майстри епохи Відродження.
- 68 Позитивний процес у фотографії.
- 69 Техніка зйомки натюрморту. Наведіть приклади із своїх робіт чи робіт фотомайстрів.
- 70 Творчість майстрів фотографії Анрі Картьє-Брессона, Б.А. Михайлова (на вибір).
- 71 Зображальна і технічна функція освітлення під час фотозйомки.
- 72 Особливості проведення зйомки під час дощу. Наведіть приклади із своїх робіт чи робіт фотомайстрів.
- 73 Особливості та техніка зйомки вночі.
- 74 Тоновий контраст. Поняття низький ключ при фотозйомці.
- 75 Композиція, технічна функція освітлення під час фотозйомки.
- 76 Можливості і сфери застосування фотографії.
- 77 Гіперфокальна відстань.
- 78 Особливості зйомки об'єктів, що швидко пересуваються.
- 79 Основні елементи освітлення.
- 80 Творчість та освітлення Рембрандта.
- 81 Жанри фотографії.
- 82 Паралельне з'єднання провідників.
- 83 Побудова зображень, що дають лінзи.
- 84 Вибір висоти точки зйомки.
- 85 Визначення меж кадру.
- 86 Ренесанс в живопису.

- 87 Трансформатор. Передача електроенергії на великі відстані.
- 88 Відбивання світла. Побудова зображень, що дає плоске дзеркало.
- 89 Спектральний склад світла. Типи спектрів.
- 90 Обробка цифрового електронного зображення (PHOTOSHOP).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Брюховецька Л. Майстри кінозображення. Кінематографічні студії. Вип. 11. Київ : Редакція журналу «Кіно-Театр», 2020. 208 с.
2. Вержбицький Б. В. Натюрморт. Київ : Освіта України, 2015.
3. Вержбицький Б. В. Основи освітлення. Київ, 2020.
4. Вержбицький Б. В. Фотоетюди на природі. Київ : Освіта України, 2015.
5. Вержбицький Б. В. Фотозйомка гіпсових фігур. Фотозйомка натюрмортів. Київ, 2020.
6. Енергія відродження. Українське кіно 2014-2020. Кінематографічні студії. Вип. 13. Київ : Редакція журналу «Кіно-Театр», 2022. 248 с.
7. Зубавіна І. Б. Кінематограф незалежної України: тенденції, фільми, постаті / ПСМ АМУ. Київ : Фенікс, 2007. 296 с. : іл.
8. Історія українського кіно. Київ : ІМФЕ, 2016.
9. Історія фотографії / збірник Дому Джорджа Істмена. Köln : TASCHEN, 2010.
10. Кошно Л. Данило Порфірович Демуцький. Київ : Мистецтво, 1965.
11. Панфілов М. Д. Короткий словник кінолюбителя. Київ : Мистецтво, 1971.
12. Прядко О. М. Відеозйомочна техніка. Київ : КНУКіМ, 2021.
13. Прядко О. М. Кінозйомочна техніка і оптика. Київ : КНУКіМ, 2017.
14. Прядко О. М. Освітлювальна та зйомочна техніка. Київ : КНУКіМ, 2021.
15. Прядко О. М. Світлотехніка. Київ : КНУКіМ, 2017.
16. Прядко О. М. Фотоапаратура та оптика. Київ : КНУКіМ, 2021.
17. Світло й тінь : журнал.
18. Сміт І. Г. Коротка історія фотографії. Львів : Видавництво Старого Лева, 2019.
19. Українська кінооператорська школа. Кінематографічні студії. Вип. 10. Київ : Редакція журналу «Кіно-Театр», 2020. 240 с.
20. Фотографія : журнал.
21. Хеджкоу Дж. Як робити фотографії hi-класу. Київ : Омега-Л, 2004.
22. ФОТО : журнал.